

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND INNOVATION
OF MODERN WORLD**

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 24-26, 2022**

**LONDON
2022**

SCIENCE AND INNOVATION OF MODERN WORLD

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

24-26 November 2022

London, United Kingdom

2022

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (November 24-26, 2022) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2022. 968 p.

ISBN 978-92-9472-194-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and innovation of modern world. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-24-26-11-2022-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Cognum Publishing House ®

©2022 Authors of the articles

96. *Донцова О. С.* 598
 КОНЦЕПТ "ДРУЖБА" В УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕМИЦІ
97. *Коломієць Н. В., Маковська М. А., Балаба Д. К.* 604
 ПЕРЕКЛАД ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ КОНЦЕПТОСФЕРИ
 «ТРАДИЦІЙНА КИТАЙСЬКА МЕДИЦИНА»
98. *Куца О. І., Шаблій О. В.* 607
 ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ ДЕРЖАВНО-АДМІНІСТРАТИВНОГО
 УСТРОЮ ТА СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ У РОМАНІ «ПІСНЯ
 ЛЬОДУ ТА ПОЛУМ'Я» ДЖ. МАРТИНА
99. *Левчин І. Д., Дмитренко В. О.* 611
 ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З
 КОМПОНЕНТОМ «ОКО» В ПЕРСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ
 МОВАХ
100. *Литвин А. Д.* 620
 СПЕЦИФІКА СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ У ТВОРАХ
 ЧАРЛЬЗА ДІККЕНСА, ДЖЕРОМА КЛАПКИ, ДЖОНАТАНА
 СВІФТА ТА ВІЛЬЯМА ТЕКЕРЕЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ
101. *Савченко К. В.* 629
 ШОУ В СУЧАСНІЙ МАСМЕДІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ:
 СТОРИТЕЛІНГ ЯК МЕТОД КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ПОБУДОВИ
 ЖАНРУ
102. *Слаба О. В.* 634
 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО
 СТИЛЮ
103. *Черненко О. В.* 637
 СЕМІОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ХУДОЖНЬОГО
 ДИСКУРСУ
104. *Чимпаяш А. І.* 641
 ВПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

PHILOSOPHICAL SCIENCES

105. *Безродный А. Г.* 643
 ФОРМИРОВАНИЕ И ПОДДЕРЖАНИЕ СТАБИЛЬНОСТИ
 СОЦИАЛЬНЫХ СИСТЕМ
106. *Літус І. І.* 647
 ОБРАЗ «СВІЙ-ЧУЖИЙ»: ЗАГАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА

ECONOMIC SCIENCES

107. *Melnyk S., Hobela V., Yaremchuk R.* 653
 COMPARATIVE ANALYSIS OF UKRAINE'S FOOD SECURITY IN
 THE WAR CONDITIONS
108. *Parasij-Vergunenko I., Toporovska V.* 657
 INTERESTING FEATURES DURING THE ANALYSIS OF THE
 CURRENT ASSETS OF THE COMPANY

**ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ ДЕРЖАВНО-АДМІНІСТРАТИВНОГО
УСТРОЮ ТА СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ У РОМАНІ «ПІСНЯ ЛЬОДУ ТА
ПОЛУМ'Я» ДЖ. МАРТИНА**

Куца Оксана Ігорівна,
канд. пед. наук, доцент,
Шаблій Олександр Володимирович,
магістрант 2 року навчання
факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

Анотація: У статті описано важливість функціонування реалій для розкриття авторського задуму у творах жанру фентезі та наголошено на необхідності здійснення адекватного перекладу цього прошарку лексики. Виокремлено шляхи відтворення реалій державно-адміністративного устрою та суспільного життя засобами української мови на матеріалі твору «Пісня льоду та полум'я» Дж. Мартіна.

Ключові слова: реалія, фентезі, калькування, адаптивне транскодування, адаптація, семантична заміна, опущення.

Власні імена, культура, історія та побут відіграють значну роль у розвитку персонажів та культур уявних світів, які описуються в художній літературі, зокрема у творах жанру фентезі. Джордж Мартін розбудовує свій багатий світ, населяючи його елементами існуючих культур, створює нові мови, унікальні раси, географію тощо.

Як відомо, жанр фентезі є унікальним середовищем функціонування реалій, оскільки дані лексичні одиниці якнайкраще розкривають задум автора, одночасно віддзеркалюючи вигаданий світ та дійсність. Відтак завданням перекладача є адекватно відтворити ці лексичні одиниці, зберігши при цьому

прагматичну спрямованість ориганілу.

Метою нашої розвідки є визначення шляхів відтворення реалій державно-адміністративного устрою та суспільного життя, шляхом аналізу оригіналу та перекладу роману «Пісня льоду та полум'я» Дж. Мартіна (здійсненого Наталією Тисовською).

У романі наявна велика кількість реалій, що позначають міські заклади та споруди, державних діячів, військових, установи, що регулюють суспільно-політичне життя країн та забезпечують міжнародні відносини у світі «Гри престолів». Відтак у процесі дослідження було вивчено одну з найчисельніших груп реалій, що функціонують у фантазійному романі «Пісня льоду та полум'я» Дж. Мартіна – реалії державно-адміністративного устрою та суспільного життя, вилучених з англomовного оригіналу та українського перекладу методом наскрізної вибірки.

Існують різні підходи до виокремлення способів перекладу реалій [1; 2]. Зокрема, Р. Зорівчак пропонує такі: транскрипція (транслітерація), гіперонімічне перейменування, дескриптивна перифраза, комбінована реномінація, калькування, транспозиція на конотативному рівні, метод уподібнення, контекстуальне розтлумачення реалій та ситуативний відповідник [1]. А. Ф. Guerra серед шляхів перекладу вказує адаптацію, запозичення (іноземне вкраплення), калькування, компенсацію, компресію, описовий метод, вибір варіантного відповідника, експлікацію, генералізацію, дослівний переклад, модуляцію, конкретизацію, заміщення, транспозицію, варіацію [2].

У романі «Пісня льоду та полум'я» реалії державно-адміністративного устрою та суспільного життя були відтворені здебільшого шляхом **калькування** (точного відтворення морфемної або словесної структури реалій засобами мови-мети), адже збереження їх оригінального значення важливо не тільки для образності роману, а й для розвитку сюжетної лінії: *Small Council* [4, с. 389] – *Мала рада* [3, с. 341], *Night's Watch* [4, с. 10] – *Нічна Варта* [3, с. 7], *Bloodriders* [4, с. 105] – *Кровні вершники* [3, с. 112], *High Septon* [4, с. 76] – *Верховний Септон* [3, с. 63]. Зауважимо також, що для перекладу

фентезі-творів, які перенасичені власними іменами, що містять символічні значення та натяки чи гру слів, цей спосіб виключно важливий.

Цікаво, що реалії з власними назвами перекладачка Н. Тисовська здебільшого відтворювала шляхом **поєднання калькування та адаптивного транскодування** (коли форма слова у вихідній мові дещо адаптується до структури мови-мети), наприклад: *The King of the Andals and the First Men* [4, с. 37] – *Король Андалів і Перших Людей* [3, с.31], *The Sons of the Harpy* [4, с. 257] – *Сини Гарпії* [3, с. 241].

Перекладачка вдавалася й до **адаптації** («змін, що вносяться до тексту перекладу з метою індукувати необхідну реакцію у одержувача» [5, с. 135]). Розгляньмо приклад: *Dothraki horselords* [4, с. 321] – *Дотрацькі комонники* [3, с. 277]. Лексема «*horselords*» [4, с. 244] є авторським новотвором (поєднанням двох англійських слів англ. «*horse*» – укр. «*кінь*» та англ. «*lord*» - укр. «*володар, лорд*»), який Н. Тисовська відтворює за допомогою застарілої версії слова «вершник». Хоча «комонник» не є повним еквівалентом оригінальної реалії, але використання цього слова дозволяє читачам здогадатися, що мова йде про дуже вправних дотрацьких вершників. Зазначимо, що одним із способів подолання «комунікативної різниці» культур є переклад-одомашнення, тобто заміщення специфічних культурних елементів похідного тексту елементами культури адресата [6], до чого і вдалася перекладачка у наведеному вище прикладі.

Ще один спосіб перекладу реалій, що застосувала Наталія Тисовська, – це **семантична заміна** (зміна слова/словосполучення мови оригіналу з ширшим значенням на слова/словосполучення з вузьким значенням у цільовій мові і навпаки або ж смисловий розвиток значення вихідної одиниці): *Smallfolk* [4, с. 215] – *Простолюд* [3, с. 189].

Якщо реалія не несе значного смислового навантаження і виконує лише експресивну функцію, перекладач іноді може вдатися до **опущення**. Ось приклади з матеріалів нашої розвідки: *King's council* [4, с. 321] - *Рада* [3, с. 277], *Master of Whisperers* [4, с. 27] – *Навінтувач* [3, с. 21]. Щодо першого прикладу,

на нашу думку, слід було б залишити реалію в оригінальному вигляді, адже за сюжетом роману існує декілька рад.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що оскільки реалії відіграють важливу роль у розкритті задуму автора жанру фентезі, перекладачеві важливо знайти такі шляхи їх відтворення, які б зберігали комунікативно-прагматичний ефект першотвору. Аналіз матеріалів нашої розвідки, засвідчує, що реалії державно-адміністративного устрою та суспільного життя у романі були перекладені шляхом калькування, поєднання калькування та адаптивного транскодування, адаптації, семантичної заміни та опущення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Л., 1989. 216 с.

2. Guerra A. F. Translating culture: problems, strategies and practical realities. *A Journal of Literature, Culture and Literary Translation*. 2012. №1. URL: <https://www.sic-journal.org/Article/Index/173>

3. Мартін Д. Р. Р. Гра престолів. Пісня льоду й полум'я. Книга перша. Київ : «Країна мрій», 2013. 800 с.

4. Martin, George R. R. *A Game of Thrones*. New York : Bantam Books, 1996. 900 p.

5. Ткачук Т. І. Перекладацькі адаптивні стратегії у сучасній транслятології як механізм адекватної передачі комунікативно-прагматичного значення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2016. № 24. Том 2. С. 135-137.

6. Якимчук А. П. Лінгвокультурна комунікація як випробовування для перекладача. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2023/1/17.pdf>